SAMEN OP WEG NAAR EEN TOEKOMST THUISNABIJ

Onderwijscoalitie Noord- en Zuidoost-Brabant

Met steun van OCW • In samenwerking met samenwerkingsverbanden passend onderwijs

ROUTEKAART

Van residentiële zorg naar thuisnabij onderwijs

Een ononderbroken schoolloopbaan voor iedere jongere

Intro | Instroom | Verblijf | Uitstroom | Nazorg

VERSIE 1.0 PUBLICATIEDATUM 1 SEPTEMBER 2025

Waarom deze routekaart?

Uiterlijk in 2030, maar bij voorkeur eerder, stopt Nederland met gesloten jeugdhulp (JeugdzorgPlus). Als de gesloten zorg verdwijnt, verdwijnt ook het onderwijs binnen die gesloten setting. In plaats daarvan komen kleinschalige, open en ambulante zorgvormen. De ambitie is om het aantal gesloten plaatsingen van jongeren stapsgewijs af te bouwen en hen zoveel mogelijk zorg en regulier onderwijs te bieden in een open, beschermende en kleinschalige setting.

Om het onderwijs goed aan te laten sluiten bij deze om- en afbouw van de gesloten jeugdhulp, zijn met subsidie van het ministerie van OCW, onderwijscoalities opgericht van samenwerkingsverbanden passend onderwijs (SWV). Onderwijscoalitie Noord- en Zuidoost Brabant heeft deze routekaart ontwikkeld. Zie Deelnemers Onderwijscoalitie Noord- en Zuidoost Brabant.

Samen willen we ervoor zorgen dat jongeren die uitstromen uit JeugdzorgPlus (JZ+) en het daaraan verbonden residentieel onderwijs, waaronder ook de VSO-scholen die gekoppeld zijn aan JeugdzorgPlus-instellingen, een ononderbroken schoolloopbaan kunnen volgen. Deze routekaart laat zien wat daarvoor nodig is, aan de hand van vier fasen: instroom, verblijf, uitstroom en nazorg.

Leidende principes

Deze uitgangspunten vormen de basis voor de samenwerking rondom jongeren met een complexe en meervoudige zorgvraag, die in hun ontwikkeling worden bedreigd en intensieve ondersteuning nodig hebben.

1. Onderwijs wordt zo thuisnabij mogelijk en in principe regulier aangeboden.
2. Een sterk netwerk rondom de jongere met betrokkenheid van ouders/verzorgers*, school, zorg, gemeente en andere ketenpartners is cruciaal.
3. De residentiële school voert regie en verbindt alle betrokken partijen totdat een warme overdracht kan plaatsvinden.
4. Bestaande structuren en afspraken worden optimaal benut.
5. Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met vaste contactpersonen, zodat er snel geschakeld kan worden.
6. Flexibiliteit op basis van heldere principes: betrokken partijen mogen afwijken van bestaande werkwijzen als dat in het belang is van de jongere. Dit maakt maatwerk en innovatieve oplossingen mogelijk.
7. Verwachtingen worden altijd duidelijk uitgesproken en er is transparante communicatie tussen alle betrokkenen.
8. De school van herkomst blijft verantwoordelijk en heeft een actieve rol in het proces.
9. Elke jongere wordt gehoord en praat mee over het eigen Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).
10. Onderwijs en jeugdhulp werken samen aan integrale onderwijs-zorgarrangementen (oza's).

** Voor de leesbaarheid van het stuk wordt in het vervolg de term ouders/verzorgers gebruikt. Hiermee wordt ook de wettelijk vertegenwoordiger, zoals bijvoorbeeld voogd, bedoeld.*

1 Instroom

Actie van de verwijzer naar JZ+ en de residentiële school (verbonden aan JZ+)

1 De verwijzer naar JZ+ levert alle relevante informatie op voorhand aan. Bij spoedplaatsing volgt deze informatie uiterlijk vijf dagen na plaatsing. Een uitgebreide beschrijving van de aanmeldprocedure JZ+ in Brabant, evenals aanvullende relevante informatie, is te vinden op de site van het RIOZ: Documenten | RIOZ

2 De residentiële school vraagt de volgende informatie op bij de school van herkomst:
- Contactpersoon school van herkomst
- Contactpersoon tot dan toe betrokken SWV
- Niveau en leerjaar
- Ondersteuningsbehoefte en handelingsadviezen, inclusief (indien beschikbaar) het OPP van de school van herkomst

2 Verblijf

Actie van de residentiële school (verbonden aan JZ+)

1 Contact opnemen met school van herkomst.

2 Het betrokken samenwerkingsband laten weten dat het onderwijs tijdelijk elders plaatsvindt. Het SWV wordt hierover niet via andere wegen geïnformeerd.

3 De school van herkomst ervan op de hoogte stellen dat de jongere in principe weer terugkeert. Hierbij is noodzakelijk dat aangegeven wordt wat de jongere aan (extra) ondersteuning nodig heeft om terug te keren naar de school van herkomst. Klik hier voor toelichting 2.3

4 Met de jongere, ouder(s)/verzorger(s) en school van herkomst overleggen over het onderwijsaanbod. OPP opstellen of het handelingsdeel van het lopende OPP aanpassen, uiterlijk binnen zes weken, bij voorkeur eerder. Klik hier voor toelichting 2.4

5 Afspraken maken over onderling contact en daarbij (de mentor van) de school van herkomst betrekken. Klik hier voor toelichting 2.5

Actie van het SWV en de residentiële school (verbonden aan JZ+)

6 Het opstellen van een plan met mogelijk betrokken partijen zoals de residentiële school, het SWV en de school waar de jongere naar uitstroomt (VO, MBO of VSO) wanneer er geen school van herkomst is. Doel is om samen te bepalen wat de beste uitstroomplek voor de jongere is en welke ondersteuning daar nodig is voor de jongere. Dit plan wordt verbonden met het perspectiefplan vanuit zorg.

7 Bij uitstroom naar het regulier VO, MBO of VSO vooraf vaststellen welke ondersteuning de jongere nodig heeft en of de vervolgschool deze kan bieden. Indien er aanvullende ondersteuning nodig is, uitzoeken wie dit bekostigd. Maatwerkarrangementen voor jongeren in in regulier VO (of VSO) kunnen worden aangevraagd bij het betreffende SWV; de aanvraagroute en invulling van maatwerk verschilt per SWV. Klik hier voor toelichting 2.7.

8 Bij uitstroom naar het VSO werken de residentiële school en het betrokken SWV samen bij de aanvraag en afgifte van de TLV. Klik hier voor toelichting 2.8

3 Uitstroom

Actie van de residentiële school (verbonden aan JZ+)

1 De residentiële school en de instelling waar de jongere verblijft, houden goed contact met de zorgpartner en verwijzer en pakken een adviserende rol bij de uitstroom, met aandacht voor de datum en de toekomstige woonplaats van de jongere.

2 Anticiperen op uitstroom door, met behulp van de contactenlijst, zo snel mogelijk de juiste personen (jongere, ouders of verzorgers, school, samenwerkingsverband) uit te nodigen voor gesprek en verdere actie. Het ambulant team van de Korenaer (verder genoemd 'ambulant team') begeleidt de jongere bij de keuze voor een school van uitstroom. Klik hier voor toelichting 3.2
Bij uitstroom naar het mbo wordt een digitaal doorstroomdossier ingevuld door de jongere en de residentiële school. Het mbo valt onder de wet Rechtsbescherming voor de mbo-student. Hierin is vastgelegd wat passend onderwijs inhoudt binnen het mbo en wat elk mbo minimaal moet organiseren aan extra ondersteuning wanneer dat nodig is. Meer informatie: Passend onderwijs in het mbo (pdf).

3 Bij duidelijkheid over de uitstroomdatum en nieuwe locatie of woonvorm, de vervolgschool direct informeren zodat het uitstroomplan concreet kan worden gemaakt. Daarvoor moeten zowel de ondersteuningsbehoefte van de jongere als de beoogde vervolgschool bekend zijn.

4 Het samen vormgeven van het maatwerkprogramma op de vervolgschool en het opnemen daarvan in het handelingsdeel van het OPP. Klik hier voor toelichting 3.4

5 Het plannen van een warme overdracht.

Actie van de JZ+-instelling en het ambulant team van de residentiële school (verbonden aan JZ+)

6 Bij duidelijkheid over de uitstroomdatum en nieuwe locatie of woonvorm, de vervolgschool direct informeren zodat het uitstroomplan concreet kan worden gemaakt.

7 Contact opnemen met het SWV om te bespreken welke extra ondersteuning de vervolgschool nodig heeft. In principe stroomt de jongere uit naar het VO; indien dit niet mogelijk is, bepalen of er een TLV VSO nodig is.

8 Het leggen van contact met de gemeentelijke toegang, indien er vraag is naar (ambulante) jeugdhulp.

9 Het plannen van een warme overdracht en het gezamenlijk vormgeven van het maatwerkprogramma in de vervolgschool.

10 Afspraken maken over nazorg vanuit het ambulant team.
Klik hier voor toelichting 3.10

4 Nazorg

Actie ambulant team van de residentiële school (verbonden aan JZ+)

1 Het bieden van nazorg. Klik hier voor toelichting 4.1
Nazorg bestaat bijvoorbeeld uit:

- Contact houden over het maken van keuzes en meegaan naar open dagen.
- Het plannen van en meegaan naar intakegesprekken.
- Meegaan naar een inloop of eerste schooldag.
- Het ondersteunen van de vervolgschool, bijvoorbeeld door het delen van expertise.
- Wekelijks bellen en het plannen van meerdere schoolbezoeken en/of coachgesprekken met de jongere en de docenten.
- Het organiseren van onderwijs op afstand wanneer er onverhoopt (nog) geen plek is in het vervolgonderwijs.

In aanvulling op of ter overdracht van de nazorg door het ambulant team kan een maatwerkarrangement aangevraagd worden bij het betreffende SWV. De nazorg loopt door totdat de vervolgschool de rol van de mentor of begeleider volledig heeft overgenomen. Hierover worden met alle partijen afspraken gemaakt.

Toelichtingen

2 Verblijf

2.3 Residentiële scholen ontvangen plaatsbekostiging. Het is mogelijk om de jongere niet in te schrijven op de residentiële school. In dat geval blijft de jongere ingeschreven staan op de school van herkomst. Deze school is, in het kader van de zorgplicht, verantwoordelijk voor het opnieuw opnemen van de jongere bij uitstroom uit de residentiële setting. Als de school van herkomst de jongere niet wil of kan plaatsen, is zij verplicht een andere passende onderwijsplek te vinden.

2.4 Het Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) is leidend. Dit moet worden aangepast op het handelingsdeel in relatie tot het uitstroomperspectief.

2.5 De residentiële school en de jongere houden contact met de school van herkomst, zodat deze zicht blijft houden op de jongere.

2.7 Indien er bij uitstroom extra onderwijsondersteuning voor de jongere nodig is, is het belangrijk hier tijdig op te anticiperen en te beoordelen hoe deze ingevuld kan worden. Voor jongeren die uitstromen naar regulier VO (of VSO) zijn bij het betreffende SWV maatwerkmiddelen beschikbaar. Ondersteuning vanuit Jeugdhulp wordt vanuit de Jeugdwet gefinancierd door gemeenten.

2.8 De residentiële school vraagt een TLV aan. Binnen onze regio is een verkorte aanvraagroute opgesteld. Zie: Aanvraagprocedure TLV
Bijlage: Bij welk samenwerkingsverband vraagt de school een TLV aan, na vertrek uit een residentiële instelling?

3 Uitstroom

3.2. Het ambulant team verzorgt een zachte landing en goede overgang van jongeren vanuit JZ+ en residentieel onderwijs naar onderwijs thuisnabij. Zie: Zachte landing en warme overdracht V(S)O van en naar Korenaer. Een overzicht van scholen is te vinden op de website van het betreffende SWV.

3.4 Tijdens het verblijf van de jongere in de JZ+-instelling is de residentiële school verantwoordelijk voor het OPP en voor de overdracht naar de school van herkomst of een thuisnabije vervolgschool bij uitstroom.

3.10 Het ambulant team verzorgt een zachte landing en goede overgang van jongeren vanuit JZ+ en residentieel onderwijs naar onderwijs thuisnabij. Zie: Zachte landing en warme overdracht V(S)O van en naar Korenaer. Een overzicht van scholen is te vinden op de website van het betreffende SWV.

4 Nazorg

4.1 Het ambulant team verzorgt een zachte landing en goede overgang van jongeren vanuit JZ+ en residentieel onderwijs naar onderwijs thuisnabij. Zie: Zachte landing en warme overdracht V(S)O van en naar Korenaer. Een overzicht van scholen is te vinden op de website van het betreffende SWV.

Aanvraagprocedure TLV

Wanneer een jongere aangewezen is het op speciaal voortgezet onderwijs wordt een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aangevraagd bij het samenwerkingsverband. Op de betreffende websites van de samenwerkingsverbanden zijn de procedures hiervoor beschreven.

SWV VO 30 06
swvvo3006.nl/aanvraagprocedure/vso

SWV de Meierij
demeierij-vo.nl/voor-scholen/toelaatbaarheidsverklaring

SWV Eindhoven Kempenland
swveindhovenkempenland.nl/scholen/permanente-commissie-leerlingondersteuning-pcl

SWV de Langstraat
samenwerkingsverbandlha.nl/ik-ben-professional-voortgezet-onderwijs/hoe-werkt-passend-onderwijs/speciaal-onderwijs

SWV Portvolio
portvolio.nl/toewijzings-en-adviescommissie-tac

SWV Helmond-Peelland VO
www.swvhelmondpeellandvo.nl/passend-onderwijs/adviescommissie-toewijziging-act

Versnelde procedure voor overstap JZ+ naar VSO

Wanneer een jongere vanuit VSO De Korenaer overstapt naar een andere VSO-school, is het mogelijk om een TLV-aanvraag versneld te doorlopen. Hieronder is deze versnelde procedure beschreven.

Aanleiding

Bij de overgang voor jongeren vanuit een gesloten setting naar kleinschaliger verblijf of terug naar de thuissituatie, is het vaak pas op een laat moment duidelijk dat een jongere uitstroomt vanuit VSO De Korenaer. Ook de uitstroombestemming (woonplaats en plek van onderwijs) is vaak pas op een laat moment bekend. Om die reden is in de programmagroep van de onderwijscoalitie besproken of de TLV-aanvraagprocedures binnen de coalitie op elkaar kunnen worden afgestemd. Een eenduidige werkwijze helpt De Korenaer bij het voorbereiden van deze overstappen.

De stuurgroep van de onderwijscoalitie heeft geadviseerd om de overstap van deze jongeren in eerste instantie ambtelijk af te stemmen, vóórdat de formele TLV-procedure wordt gestart. Deze uitzondering is mogelijk omdat het om een relatief kleine groep jongeren gaat binnen de regio van de onderwijscoalitie. Daarom is de 'versnelde procedure voor overstap JeugdzorgPlus naar VSO' opgesteld en vastgesteld door de stuurgroep.

Randvoorwaarden

Binnen de onderwijscoalitie wordt gewerkt met vaste contactpersonen per samenwerkingsverband. Daardoor kan snel worden geschakeld tussen De Korenaer en het SWV VO in de regio waar de jongere uitstroomt. Deze korte lijnen maken snel overleg mogelijk en ondersteunen het werken met de versnelde TLV-procedure na afloop van een gesloten JeugdzorgPlus-plaatsing.

Procedurebeschrijving

1. Wanneer De Korenaer een overstap naar het VSO adviseert, wordt dit onderbouwd in het OPP. Hierin wordt het schooladvies (leerjaar en niveau) opgenomen. Belangrijk: het OPP moet actueel zijn (niet ouder dan een half jaar), deugdelijk onderbouwd en ondertekend door de wettelijk vertegenwoordiger van de jongere. De Korenaer kan het huidige, eigen OPP-format blijven gebruiken, mits dit het VSO-schooladvies en het uitstroomperspectief bevat. Als al bekend is welke jeugdhulp nodig is, vindt afstemming plaats met de gemeentelijke toegang van de nieuwe woonplaats van de jongere.
2. De wettelijk vertegenwoordiger meldt de jongere aan bij een VSO-school naar keuze. Het SWV kan door ouders worden geraadpleegd voor advies over passende VSO-scholen in de regio, inclusief informatie over niveaus, leerjaren, richtingen en ondersteuningsmogelijkheden. De Korenaer brengt de wettelijk vertegenwoordiger in contact met het juiste SWV. Let op: aanmeldformulieren verschillen per school.
3. Na aanmelding heeft de school zorgplicht en onderzoekt zij of de benodigde ondersteuning uitsluitend binnen het VSO geboden kan worden. Indien dit het geval is, wordt een TLV aangevraagd. Dit kan via het landelijke TLV-aanvraagformulier of volgens de reguliere procedure van het betreffende SWV. Het SWV beoordeelt de toelaatbaarheid.
   Tegelijkertijd:
   - Telefonisch contact tussen De Korenaer en het SWV van de woonplaats van de jongere om aan te kondigen dat een TLV-aanvraag volgt. Mogelijk geeft het SWV al mondeling of per e-mail een intentieverklaring af over de afgifte van de TLV.
   - Afstemming met de gemeentelijke toegang over de gewenste inzet van jeugdhulp naast de onderwijsondersteuning binnen een integraal OZA, om de jongere passend in het VSO te ondersteunen.

4 De VSO-school beoordeelt of zij de benodigde ondersteuning kan bieden en of plaatsing mogelijk is.

5 Na toezegging van het SWV dat de TLV wordt afgegeven, schrijft de VSO-school de jongere in.

6 Het SWV handelt de TLV-aanvraag administratief af.

VOORBEELD

De VSO-school en het SWV bespreken de jongere op basis van het dossier. Het SWV spreekt mondeling of per e-mail de intentie uit om een TLV af te geven. Binnen een week volgt een schriftelijke intentieverklaring aan de VSO-school. De school schrijft de leerling in, terwijl de administratieve afhandeling van de TLV-aanvraag nog loopt, binnen de wettelijk gestelde termijn.

Zachte landing en warme overdracht V(S)O van en naar Korenaer

Ambulant team Korenaer Deurne

Het ambulant team van VSO De Korenaer is een initiatief van de onderwijscoalitie Noord- en Zuidoost Brabant, met als doel een zachte landing en goede overgang van jongeren vanuit JZ+ naar onderwijs thuisnabij te realiseren. Eén medewerker uit dit team is verantwoordelijk om samen met de jongere de overstap op alle gebieden (thuis, school en eventueel jeugdhulp) voor te bereiden en te begeleiden. De werkzaamheden van het ambulant team zijn georganiseerd in vijf opeenvolgende stappen:

1 **Aankomst jongere in JZ+**
Een jongere komt vaak onverwacht aan bij de JZ+-instelling. In het geval van VSO De Korenaer is deze instelling Pactum. Zo snel mogelijk worden noodzakelijke documenten verzameld, zoals de registratie en toestemmingsverklaring, zodat de orthopedagoog van De Korenaer contact kan opnemen met de school van herkomst, ouders en andere betrokkenen.

2 **Intake en start van de jongere op school**
Een jongere komt samen met ouders of groepsleiding naar een intakegesprek, waarin onderwerpen aan bod komen zoals schoolverleden, interesses, aandachtspunten en eventuele beperkingen. Op basis van dit gesprek worden realistische doelen geformuleerd. Het ondersteuningsteam wordt hierin voor het eerst benoemd. Ook wordt het onderwijsniveau vastgesteld aan de hand van methode-onafhankelijke toetsen voor Nederlands en rekenen. De jongere wordt vervolgens ingedeeld in een klas, gekoppeld aan een mentor en start met het onderwijsprogramma. Idealiter vindt deze intake en plaatsing plaats binnen 48 uur na aankomst bij JZ+.

3 **Verblijf jongere in JZ+ en op school**
De jongere volgt zijn of haar onderwijsprogramma als onderdeel van het integrale dagprogramma van De Korenaer en Pactum. De OPP-cyclus wordt gestart (intake – trajectdoelen – evaluatie) en tijdens de mentoruren komt het ondersteuningsteam opnieuw ter sprake. Een medewerker van het ondersteuningsteam kan al betrokken worden bij gesprekken of bij het voorbereiden van een vervolgtraject. In het kader van het hoorrecht wordt het OPP met de jongere besproken. Jongeren van 16 jaar en ouder mogen hun eigen OPP ondertekenen en bepalen ook zelf of ouders dit mogen inzien. Er wordt uiteraard geprobeerd om ouders actief te betrekken.

4 **Aankondiging vertrek**
Wanneer de vertrekdatum tijdig bekend is, stelt de mentor het ondersteuningsteam opnieuw voor. De jongere heeft inspraak in wie na de tijd bij Korenaer Deurne ondersteuning biedt. De aangewezen ondersteuner gaat in gesprek met de jongere en en diens netwerk om de mogelijkheden en vervolgstappen in kaart te brengen. Dit gebeurt in samenwerking met de orthopedagoog. Als een aanmelding op een nieuwe school nodig is, helpt de ondersteuner daarbij. Ook het bezoeken van open dagen wordt gefaciliteerd en begeleid. Bij een intake op de nieuwe school is de ondersteuner aanwezig, maakt hij of zij kennis met het team, bespreekt de ondersteuningsbehoefte van de jongere en laat contactgegevens achter. Wanneer de vertrekdatum niet tijdig bekend is, wordt er snel geschakeld met het samenwerkingsverband, de school van herkomst of de toekomstige school om te kijken wat er alsnog mogelijk is.

5 **Vertrek en nazorg**
Na het vertrek van de jongere bij Pactum en De Korenaer blijft de ondersteuner betrokken. Er is contact met de jongere, de ouders of verzorgers en de nieuwe school of werkplek. Indien nodig of wenselijk neemt de ondersteuner opnieuw een actieve rol op zich. Als een jongere geen behoefte heeft aan verdere begeleiding, wordt gevraagd of er na een maand opnieuw contact mag worden opgenomen.

Deelnemers Onderwijscoalitie Noord- en Zuidoost Brabant

Onderwijslocatie met 93.718 leerlingen

Samenwerkingsverbanden VO

- SWV Helmond-Peelland VO
- SWV Eindhoven-Kempenland
- SWV 30 06
- Portvolio
- SWV De Meierij
- SWV De Langstraat

Jeugdzorgregio's

- Zuid-Oost Brabant
- Noord-Oost Brabant
- Midden Brabant/Hart van Brabant
- Rivierenland
- West-Brabant Oost

Onderwijscoalitie
Noord- en Zuidoost-Brabant

Met steun van OCW • In samenwerking met
samenwerkingsverbanden passend onderwijs